

A Városliget múltja és jelene.

Összeállította Tóthné Baricz Erzsébet

A Városliget a főváros egyik legnagyobb parkja. Területe egy négyzetkilométer. Ez egy lápos, mocsaras terület volt. Batu kán 1241-ben ide csalta a magyarokat és lenyilasztatta őket. 1286 és 1540 között itt tartották az országgyűléseket. Ezen a helyen választották kormányzóvá Hunyadi Jánost. Mátyás vadaskertetet létesített a vidéken. 1514-ben itt volt Dózsa György vezéri szállása. A XVIII. század elején I. Lipót császár Pest városának ajándékozta a területet. A XVIII. század második felében Mária Teréza utasítására ültették be fával. A város befásította a vidéket. 1794-ben Boráros János városbíró mulató- és üdülőhely létesítésére tett javaslatot, de a park a XIX. század végén lett igazán népszerű. Az 1885-ös országos kiállításra épültek ki a séta- és gyalogutak. Az 1896. VIII. törvénycikk szerint „Budapesten a Városligetnek az Andrassy út és a tó közötti részében a honalapító Árpádot és a nemzet egész történelmi múltját megörökítő emlékművet állít az országgyűlés.”

HŐSÖK TERE

A Millennium közeledtével az ország és a főváros vezetői olyan helyet kerestek, ahol az ezeréves megemlékezésekre sor kerülhet, és ahol a történelmünket bemutató szoborpark létesülhet. Választásuk a mai Andrassy út és a Városligeti tó közötti területre esett. Ez lett a Hősök tere.

A Hősök terét 1896-ban kezdték építeni és 1929-ben fejezték be. Az építészeti munkák Schickedanz Albert és Herzog Fülöp tehetségét mutatják, a vezető szobrász Zala György volt. A tér mai nevét 1932-ben kapta. A díszburkolat 1938-ban készült a Nemzetközi Eucharisztikus Kongresszus alkalmából, amikor az emlékmű tetejére ideiglenesen a római

Szent Péter templom főoltárát díszítő baldachin másolata került. Korábban a teret virágágyások, fák és szökőkút díszítették.

Nézzük mi készült még a fővárosban 1896-ban? A Nagykörút, az első földalatti a kontinensen, az Országház, a Ferenc József-híd, az Iparművészeti Múzeum, a budavári Szent István szobor.

Az ország királya ekkor Ferenc József volt, az ország miniszterelnöke Bárány Dénes /1895-1899/

Millenniumi emlékmű helyén Ybl Miklós Gloriettje állt, mely ma a Széchenyi hegyen van.

A tér közepén egy magas 36 méter magas korinthuszi oszlop áll. Az oszlop tetején Gábrriel arkangyal 5 méter magas szobra látható, Zala György alkotása. Az angyal jobb kezében a Magyar Szent Korona. A bal kezében az apostoli kettős kereszt. A kettős kereszt azt szimbolizálja, hogy a király joga az egyházi méltóságok kinevezése is.

Zala György Gábrriel arkangyal szobra a párizsi világkiállításon Grand Prixet, nagydíjat kapott 1900-ban.

Az oszlopnál álló szoborcsoport központi alakja Árpád. Árpádtól jobbra Kond, Ond, Tétény vezérek. Az ezeréves évfordulóra csak Árpád szobra készült el, a többi vezér alakjára még sok évet kellett várni. A vezérek ruházata nem korhű, lovaik is pompás telivérek, pedig honfoglaló hőseink apró termetű ázsiai lovakon érkeztek a Kárpát-medencébe. De a vezérek arcvonásai őseink keleti eredetére utalnak.

A balra álló vezérek Tas, Huba, Előd.

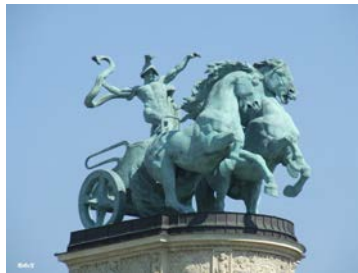

Árpád szobra előtt fémkerítéssel körülkerítve egy emlékhelyet látunk. A hősök jelképes sírköve. Ugyanez a felirat olvasható a körbefutó fehér díszburkolat csíkon a rácson belül ötször. Magyar, angol, német nyelven írták fel ezeket a szavakat. A Hősök emlékműve nem tekinthető igazi sírnak, földi maradványokat nem rejt, de az I. világháború halottjainak emlékét őrzi. /Lechner Jenő tervezte 1929-ben/

A kerítésen belül egy fémlapokkal fedett rész van. Rajta egy bronz emléktáblát látunk. 1878-ban ezen a helyen találtak mélyfúrással artézi forrást. 970 méter mélyről hozták fel a vizet.

Az háttérben álló oszlopsor tetején középen balra a háború allegóriáját látjuk. Ez a szobor is Zala György alkotása. A fújó paripákat sisakos, mezítelen férfi hajszolja. A férfi alakja 4,5 méter magas.

A Háború szimbólumával szemben látjuk a Béke ábrázolását. A béke kocsiját két ló húzza.

Az oszlopsor tetején, baloldalon a Munka és Jólét allegóriái láthatók. Jólétet nőalak szimbolizálja, termést hint.

Az oszlopsor jobb szélén a Tudás és Dicsőség szimbolikus alakjai állnak. A Dicsőség kezében pálmaág.

Nézzük az oszlopcsarnok szobrait balról jobbra!

Szent István egyik kezében kard. Másikban a kettős kereszt. A szobor alatti domborművön Szent István koronát kap a pápától 1000 karácsonyan. A párnán a koronát Asztrik apát, vagy a pápa küldötte tartja.

Szent László lábánál oroszlán. Az alatta lévő domborművön király a leányrabló kun vitézzel harcol. A megmentett lány a 2 harcos között áll.

Könyves Kálmán mellett könyvek, a könyvek tetején buzogány van. A domborművön az írnok mögött 2 vitéz áll. Az előterében egy lány térdel, aki az ítéletet várja. A keze a háta mögött össze van kötve. A mögötte álló személy kezében rózsensyaláb. „Boszorkányok pedig nincsenek” – mondta ki Kálmán törvénye, így a lány megmenekült a máglyahaláltól.

II. András kezében leghíresebb törvényének tekercse, az Aranybulla látható. A szobor alatti dombormű egy keresztes hadjáratra utal. II. András vezette a hadjáratot. A dombormű jobb és bal oldalán papok, a pápa és katonák.

IV. Béla két karjával a kardját fogja. A tatárok a magyarokat 1241-ben Muhinál győzték le. 3 férfi a halottakat nézi. A dombormű a tatár pusztításra utal.

Károly Róbert bal kezében pajzs. Koronáján liliom. A király az Anjou családból származott. Az első 5 király pedig az Árpád-házból. A Károly Robert alatti domborműnél nincs felirat. Az 1278-as morvamezei csatát ábrázolja, mely IV. László idején volt, amikor Habsburg Rudolfal szövetségben legyőzte a cseh Ottokárt.

Nagy Lajos koronáját is Anjou liliom díszíti. Károly Róbert fia volt Nagy Lajos. A domborművön Nagy Lajos meg akarja büntetni a nápolyiakat öccse meggyilkolásáért, a nők virággal járulnak elébe, a város megmenekül.

A jobb oldali szobrok sorsa igen változatos. Hunyadi János és Mátyás az eredeti helyén áll, de őket I. Ferdinánd, III. Károly, Mária Terézia, II. Lipót és I. Ferenc József követték.

1919-ben levették a Habsburg uralkodók szobrait. Ferenc József szobrát összetörték, csak bronzcsizmái maradtak az emlékművön. 1926-ban Zala György újramintázta Ferenc József alakját, a többi Habsburg uralkodó szobrát visszahelyezték. 1945-ben Mária Terézia és II. Lipót szobra darabokra törött, a többi Habsburg szobrát eltávolították. 1955-ben áthozták a Köröndről Bocskai és Bethlen szobrát, őket tették I. Ferdinánd és III. Károly helyére. Azért ezek a szobrok kerültek ide, mert magasságuk megegyezett az oszlopsor királysobrainak magasságával, 2,8 m.

Nézzük sorra az utolsó 7 szobrot.

Hunyadi János sisakrostélyja fel van húzva. Hosszú, egyenes kardja van.

A dombormű a nándorfehérvári diadalt ábrázolja, a domborművön 5 páncélinges vitézt tudunk megszámolni.

A háttérben áll egy ferences szerzetes, a pápa küldötte, kereszttel a kezében, neki nagy szerepe volt a győzelemben, ő Kapisztrán János.

Mátyás király ül, jobb kezével egy oszlopra támaszkodik. A domborművön az olasz építészek bemutatják a budavári Nagyboldogasszony templom tervét a királynak. A tervező meghajol a király előtt, mögötte négyen állnak.

Bocskai fején tollas süveg van. Az egyik kezében buzogány, a másikban irat, vagy oklevél. A bal oldalán kard. A dombormű közepén lovas ül ágaskodó lovon. A hajdúk és a császári zsoldosok harcolnak. A zsoldosok vezére tollas kalapot visel. A domborművön 2 sebesült van. A ló lába mögött fekszik a halott.

Bethlen Gábor egyik kezében iratot tart.
A domborművön 1620-ban szövetséget köt a cseh rendekkel. A jobboldalon négyen állnak Bethlen Gábor mögött, a cseh király mögött hárman.

Thököly Imre hadvezér volt, kezében hadvezéri pálca vagy buzogány. A szikszói csata 1679-ben volt. A domborművön 2 ló van. Az ágaskodó lóról a vitéz leesik.

Rákóczi fejedelem egyik kezében jogart tart. A bal kezét csípőre teszi. A domborművön Rákóczival szemben Esze Tamás áll. A háttérben álló parasztok kezében kiegyenesített kasza. A katona a zászlót lehajtja a földre a fejedelem előtt.

Kossuth Lajos köpenyt visel. A domborművön Kossuth ceglédi beszédével fegyverbe hívja a népet, egy asztalon áll. Az előtérben anya áll fiával.

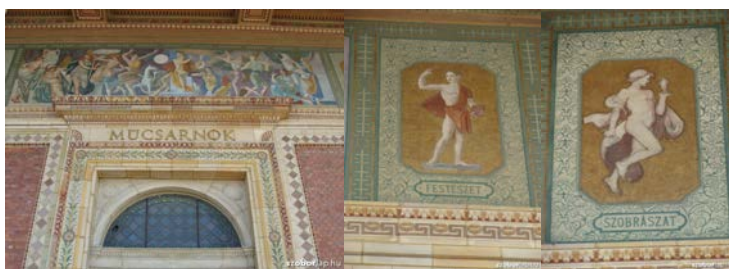
MŰCSARNOK

Az emlékműtől jobbra áll a Múcsarnok. Schickedanz Albert és Herzog Fülöp tervei szerint építették. 1896-ban készült el. Ebben van hazánk legnagyobb kiállítóterme. 1989. június 16-án a múzeum előtt ravatalozták fel Nagy Imrét és 1956-os mártírtársait.

Álljunk meg az épülettel szemben. A falak égetett téglából készültek.

A falakat fagyálló pirogránitból készült domborművek díszítik, melyek a pécsi Zsolnay gyárban készültek. Az ablakkeretek négy sarkánál köröket látunk, a felső két kör közepe kék, az alsó két köré piros. A timpanont korinthuszi oszlopok tartják. A timpanon mozaikja Szent Istvánt ábrázolja, mint a művészet pártfogóját. A király körül álló személyek a pécsi székesegyház makettjét mutatják be a királynak. A bejárat felett arany betűs felirat: Múcsarnok. Az ajtókereten virágok.

Jobbra a bejárat mellett egy réztábla szövege: Haranghy Jenő 1894-1951, a mozaik 1938-41 között készült. A bejárat feletti falrészén Deák Ébner Lajos freskóit látjuk. Kék alapon lévő két szimbolikus alak a művészetek 2 ágát személyesíti meg. A Festészetet, és a Szobrászatot. A jobb oldali oldalajtó felett címet helyeztek el.

SZOBROK AZ OLOF PALME SÉTÁNYON

Itt áll a közelben Szent Kristóf szobra. Húvös László alkotása / 1912/. Szent Kristóf 250-ben halt vértanúhalált, az utazók és vándorok védőszentje. A legenda szerint vállán a kis Jézussal kelt át a megáradt folyón.

A szobortól kicsit távolabb, de ugyanezen az oldalon van az Ifjúság kútja, Horváth Géza alkotása. A kút fehér mészkőből készült. A talapzat tetején egy lány térdel.

Az út másik oldalán a Műjégpálya előtt áll az Íjász szobor. Kisfaludy Strobl Zsigmond alkotása 1929-ből. Egyik térdére támaszkodik a sportoló. A másik lábát hátra nyújtja. A kezében íjat tart.

MŰJÉGPÁLYA

A korcsolyapálya a Ligetben a Városligeti-tó medrében kialakított területen az Alsó-tavon jött létre.

1869-ben alakult meg a Pesti Korcsolyázó Egylet. Az első pavilon fából készült. 1875-ben Lechner Ödön tervezte a Városligeti Korcsolyacsarnokot, a jelenlegi épület elődjét.

1895-ben átépítették, Francsek Imre tervei szerint, az egy szintes épületből 2 szintes lett. 1926-tól készítenek műjeget.

Lépjünk be az épületbe! A fehér márványablán a jégsport bajnokai névsorát látjuk. A fogadószintről falépcső vezet a jégpálya szintjére. 6 fehér fél oszlop van a lépcsőlejáró mögött. Nőket és férfiakat ábrázolnak. A nagyterem jobb oldali falán Orlai Petrics Soma iskolai szemléltető képét látjuk, 1847-ben készült. Az udvaron játszanak a gyerekek. A nagyterem bejáratától jobbra a freskó korcsolyázó hölgyeket ábrázol. Baloldalon a terem végében még egy freskó van. Egy korcsolyázó párt és egy lányt ábrázol. A falon lévő fotók a jégpálya életét ábrázolják.

A jégpályára vessünk még egy pillantást a hídról, mely a Millenniumi kiállításra készült el Zielinszky Szilárd tervei szerint. Háromnyílású, vasszerkezetes híd. Ő tervezte a Víztornyot is a Margit-szigeten.

VAJDAHUHYAD VÁR

Sétáljunk át a hídon és a vár bejárata előtt meglátjuk Alpár Ignác szobrát.

Ő tervezte a Vajdahunyd várat. Az építész a középkori céhmester öltözetét viseli. A szobrot Telcs Ede készítette 1931-ben.

A Vajdahunyd vára a liget fő ékessége. A főbejárathoz a Hidas kapu vezet, egy középkori vár bejáratát utánozza. A híd két oldalát 2 kőoroszlán őrzi. Mindkettő pajzsot tart a kezében. Az egyik oldali pajzsos Magyarország címere, a másik pajzsos Budapesté. Markup Béla alkotásai.

Alpár Ignác a Millenniumi ünnepségekre azt a feladatot kapta, hogy mutassa be milyen építészeti stílusok voltak Magyarországon a honfoglalástól a XIX. század végéig. Kb. 20 építészeti elemet használt fel létező épületekről, de néhány elem a fantázia szülötte. Az épület először kartonból és fából készült, de akkora sikere volt, hogy megépítették kőből is. 4 fő részből áll: román, gótikus, reneszánsz és barokk. A bejáratú kaput hidas kapunak nevezte. A középkorban a vár kapuját a vizesárokba eresztették le. Az árok itt is megvan.

Az egyik oldalon a Kínzó tornyot, vagy Segesvári tornyot látjuk.

A jégpálya felé eső legmagasabb torony a Nye bojsza! Ne Félj! torony.

Lépünk be a vár területére! Jobb oldalon egy hatalmas rózsablakot látunk, Roth Miksa készítette. A rózsza közepén a magyar címer.
Az ablak 2 oldalán Hunyadi páncélos vitézei.
Az épület sarkán egy fehér márványtáblán Alpár Ignác nevét olvashatjuk. 70. születésnapjára készült a tábla.

A belső udvarban gróf Károlyi Sándor szobrát látjuk. Ő volt a mezőgazdasági szövetkezetek létrehozója. A szobor Strobl Alajos alkotása 1908-ból. A pad, amin ül szürke gránitból készült. A pad lábai oroszlánlábakra emlékeztetnek.

A pad mögötti falon 3 gótikus ablak. A falon „Igazgágos királyunk” és felesége domborművei láthatók. A felettük címerek és királyok szobrai. Mögöttük liliomok.
Károlyival szemben Darányi Ignác miniszter szobra, aki szorgalmazta a vár tartós építőanyagokból való felépítését és a Mezőgazdasági Múzeum létrehozását.

Sétáljunk át a másik oldalra! A román stílusú kolostorudvart látjuk. Olvassuk el a rácsra szerelt tájékoztató táblát!

Két érdekes oszlop van a többi között, egyik egy ember alak hátán nyugszik, aki térdel, a másik egy sárkány szájában van.

A Jáki kápolna eredetileg könyvtárnak épült, 1916-ban a kolostorudvaron ápták az első világháború sebesültjeit, az ő és a környékeliek kívánságára szentelték fel a templomot. A kápolna bejáratát kőállatok őrzik. Apostolok állnak a homlokzaton. A bélietes kapubejárat a Ják község 1256-ban felszentelt románkori templomának részleges másolata.

Tovább sétálunk ezen az oldalon és meglátjuk Anonymus szobrát. Az arcvonásait nem látjuk. Csuklya takarja el az arcát. A jobb kezében toll. Anonymus krónikája a Gesta Hungarorum. A szobor alkotója Ligeti Miklós. A krónikás bal kezében könyv van, a mester magát Petrusnak, P mesternek nevezte.

1897 őszén II. Vilmos német császár látogatást tett Budapesten, megjegyezte, hogy a városban alig vannak köztéri szobrok. Ezt hallva Ferenc József még abban az évben 10 szobor elkészítését rendelte meg és fizette ki, amelyek 1908-ra el is készültek. Ezek közé tartozott az Anonymus szobor is.

A Magyar Mezőgazdasági Múzeummal szemben állunk. A Mária Terézia korabeli barokk palotahomlokzat 77,5 m hosszú, a kupola 41m magas, a homlokzatot a mezőgazdaság egyes ágazatait jelképező szobrok díszítik. Ebben a múzeumban megismerheted hazánk földművelésének és állattenyésztésének történetét, az őshonos fajokat, a mezőgazdasági gépeket és szerszámokat. Van itt vadászati trófeagyűjtemény, valamint időszakos kiállítások.

Sétálj el a déli homlokzat felé. Szoborportrékat látsz: Pethe Ferencét, Nagyváthy Jánosét, Tessedik Sámuelét és Mitterpacher Lajosét. Mind a négyen a magyar mezőgazdasági szakirodalom megteremtői, köztük legismertebb Tessedik Sámuel.

A szobrokkal szemben szép zárt franciaerkélyt látunk. A címeren sárkány.

Lugosi Béla /1882-1956/ szobrát állították az épület sarkára. Ő alakította a filmen Drakulát, ezzel világhíressé vált.

Kicsit távolabb Hunyadi János lovas szobra áll. Az eredeti szobrot Pátzay Pál készítette Pécs városának, ma is a Széchenyi téren áll. 1956-ban avatták fel a Nándorfehérvári diadal 500. évfordulóján. Ez annak a szobornak a kicsinyített mása.

A Műjégpálya vagy nyáron a Csónakázótó felőli oldalon a gótikus szárny és a reneszánsz palota tükröződik a tó vizében.

A VÁR MÖGÖTTI PARK

Sétáljunk át a hídon. Mielőtt Washington szobrához érünk, láthatjuk a szabadság fája előtti emléktáblát. A fát 1990.VIII. 29-én ültették amerikaiak, Baltimoreból. Georghe Washington szobrát a clevelandi magyarok adományából állították, 1906-ban.

A szobor lábazatán a Turul tartja karmai közt a kardot. A szobor 7 m magas.

A szobortól balra eső Winston Churchill /1874-1975/sétányon folytatjuk utunkat. A portré szobrot Varga Imre alkotta.

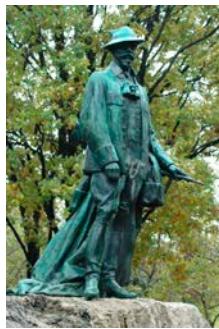
Churchill nagyformátumú brit államférfi és író volt. A briteknek a háború alatt vért, verejtéket és könnyeket ígért. 6 kötetes munkájának címe: A második világháború. 1953-ban kapott irodalmi Nobel-díjat.

Álljunk meg Ronald Reagan /1911-2004/ portrészobránál.

A portrét Veres Gábor 2006-ban készítette.
Reagen 1981-1989 között volt az USA elnöke.

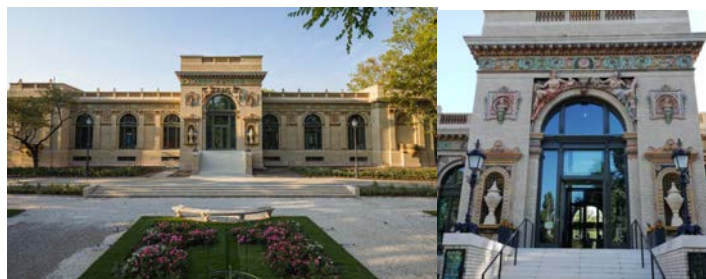
Az Olof Palme sétányról, egy kösziklán egy Habsburg Rudolf trónörökös szobrát látjuk.

A Liget Budapest Projekt keretében 2017 végén megújult ez a ház. 2019-től neve a Millennium Háza, NEO Kortárs Művészeti Tér.

Földszintes, vízszintesen elnyúló épület, eklektikus stílusú, Pfaff Ferenc tervezte 1885-ben, neoreneszánsz stílusban. A főbejárat ma a Hermína út felé néz.

A bejárat csarnok kiemelkedik a homlokzat síkjából. Az íves ablakok közötti díszek a Műcsarnokra emlékeztetnek. Kiemelkedik a középrész. Az épületen végighalad a felülvilágított keresztcsarnok. Külső homlokzata nyerstégla tömbökkel borított. A kiemelkedő középrészhez 2 alacsonyabb szárny csatlakozik. A díszítő elemek Zsolnay kerámiából készültek. A 2 felülről megvilágított nagyteremhez csatlakozik 2, hat oldalról megvilágított mellékterem, 4 oldalterem. A központi előcsarnok díszítő festését sikerült eredeti formájában rekonstruálni. Ma kiállító, vendéglátó és rendezvényközpontként használják az épületet. A kiállítás a Városliget történetét mutatja be 1794-től 2013-ig.

A szökőkút szintén Zsolnay kerámiából készült, az épület kerámiákhoz hasonló színhatású. Az épület előtt rózsakert van.

Az épülettel másik oldalán van a Királydomb. A híres rockoperát adták itt elő 1983-ban.

A domb mellett Tompa Mihály emlékpád áll. Ispánki József 1940-ben készítette mészkő domborművekkel.

Menjünk vissza az Olof Palme sétányon! A sarkon Olof Palme /1927-1986/ emlékműve, Varga Imre alkotása, vörös gránitból és bronzból készült. Svéd államférfi, a béke és a haladás harcosa volt.

Az Olof Palme sétány jobb oldala mellett van Strobl Alajos szobra az Olvasó lányok. Az egyik lány kezében legyező. A másik lány kezében könyv. Egy ládán ülnek. A ládához támasztva egy emlékkönyv.

Sétáljunk be a park közepére! Ott egy sírt látunk. Egyik oldalon felirat: Fuit. Ez latinul azt jelenti: volt.

Az emlékkő vörös márványból készült.

Az obeliszk hátoldalán: „Egy 1806-ben elhunyt, magát megnevezni nem akaró pesti ügyvéd sírja.”

Tudjuk, hogy az ügyvédet Horváth Jakabnak hívták. Ő védte Martinovits Ignácot és a jakobinusokat az 1794-95-ös perben.

Ha szemben állunk az emlékművel tőle balra Pósa Lajos szobra áll.

Ha északi irányba haladunk még 3 író szobrát látjuk.

Benedek Elekét, Füst Milánét, Somló Zoltánét.

Benedek Elek szobrát Borsos Miklós készítette születésének 120. évfordulójára. 1859-ben született. A legismertebb műve: 77 magyar népmese.

VIDÁMPARK

Már 1820-tól nagy volt a mutatványosok nyüzsgése a ligetben. A Vurstli, így nevezték, 1896-tól lett igazán népszerű. A Vurstli mellett felállt az első óriáskerék, és az Angol Parknak keresztelt területen megépült a hullámvasút, az Elvarázsolt kastély és a körhinta. 1950-től az Angol Parkból Vidámpark lett. A Vidámpark azonban nem tudott lépést tartani a technikai fejlődéssel. 2012-ben bezárta kapuit. Területét az Állatkert vette át.

A Vidám Parkból legféltettebb kincse az Európában egyetlenként megmaradt szecessziós körhinta maradt meg. Az oromfalat kovácsoltvas díszek ékesítik. A kupolát lanterna fedi. A pavilon nyolcszög alakú.

A kerítés mellett, ha felnézünk az épületre, egy feliratot látunk, leolvashatjuk mikor épült.

Az ablakok nyíló virágot formálnak meg. A körhinta emelvénye 3 szintből áll. A kupola alatt álló baldachin fehér és arany. A hintón 3 angyal áll.

A freskók hajnalba nyúló ünnepélyt ábrázolnak. A neorokokó faragású körhintajáték mozgatószerkezete ipartörténeti emlék. A felújítás után a körhinta Europa Nostra díjat kapott.

A FŐVÁROSI NAGYCIRKUSZ

A troli megállónál a Fővárosi Nagycirkusz épülete áll. Európa egyetlen kőcirkusza. 1891-ben vasvázás, hullámbádogból készült épület volt itt. 1904-től a Beketow cirkusz működött benne,

1935-43 között Fényes György felújította, 1966-ban a régi cirkuszt lebontották. Mai formájában 1971-től láthatjuk. Ezt az épületet Fazekas István tervezte. Alaprajza kör, sátor alakú.

SZÉCHENYI FÜRDŐ

Nézzünk át a szemközti oldalra a Széchenyi fürdőhöz. 1909-13 között épült Czigler Győző és Dvorzsák Ede tervei szerint neobarokk stílusban a termálfürdő rész, a strandfürdő később épült hozzá, Francsek Imre tervei szerint. Ő tervezte a Műjégpálya épületét is. A két szárny jól megkülönböztethető, egyiket Czigler-, másikat Francsek - szárnynak nevezik. Nézzük meg az uszoda főbejáratát! 6 oszlop díszíti. 1-1 kisgyermek jobbról és balról a lépcsők szélén, vízben élő állatok hátán ülnek.

A lépcsők melletti 1-1 szoborfülkében aktok, lábuk alatt kőből faragott maszkok. 3 bejárat van. A középső ajtó feletti tábláról leolvasható, hogy 1927-ben épült az uszoda. A főbejárat fölött bábos erkély fut végig. 2-2 szobor áll a bástyák előtt. Ezek a szobrok anyákat gyermekeikkel ábrázolják. A főbejárattól induló jobb- és balszárny 10-10 fülkéből áll. Az áthidaló íveket kettős oszlopok tartják.

Lépj be az uszoda előcsarnokába! A terem, ahol a jegypénztár van fehér stukkó és gipsz szobrok díszítik. A mennyezetet 4 oszlop tartja. Az előcsarnok közepén bronz csillár függ. A szemközti fal fülkéiben 2 fürdőző nő szobra.

Sétáljunk át az épület másik oldalára! Álljunk a park végében az épülettel szembe!

A Széchenyi Fürdő felirat aranszínű. A timpanonban Budapest címere. A nagy kupolától jobbra és balra két kisebb kupola van. A gyógyfürdő fő bejárata előtti kovácsoltvas lámpaoszlopot fejek díszítik. Az alsó sorban férfifejek. És a felsőben delfinek.

2005-ben készült el a kupolacsarnok rekonstrukciója. A kupolacsarnokban van Róna József „Triton és a halász kentaur” című szökőkútja.

A kupola tetején Heliosz napisten lovas kocsiját hajtja. Fejünk felett görög-, római-, keleti- és egyiptomi fürdőjeleneteket láthatunk. A kupolát tartó oszlopokon gyógy-, hő-, szökő-, és ivóforrás szimbólumai vannak. A félköríves részen az Erő és Szépség szimbólumai. A bejáratától balra eső ábrázoláson a szépség istennője, Vénusz lép ki a habokból. A jobb oldali mozaikon kentaurok képviselik az erőt. A puttók és oszlopfők Maróti Géza alkotásai. A kovácsoltvas rácsokat Jungfer Gyula készítette.

A FÜRDŐVEL SZEMKÖZTI OLDAL

Itt áll Zsigmondy Vilmos /1821-1888/ szobra, Szécsi Antal alkotása.

A felirat szövege: „Megteremtette a hazai mélyfúró ipart, ő fakasztotta a városligeti artézi kutat, mely a közeli fürdő vizét szolgáltatja”.

Ő hozta a felszínre a fürdőt ellátó termálvizet.

A Kós Károly sétány és a Városligeti sétány találkozásánál áll a városligeti Díszkút, Kerényi Jenő alkotása. 1975-ben készítette a szobrokat, ebben az évben meghalt, csak 1979-ben kerültek a szobrok a helyükre. A kompozícióban főként női alakok láthatók. Az ülő férfi fején korona.

FŐVÁROSI ÁLLAT- ÉS NÖVÉNYKERT

Menjünk vissza a Cirkusz oldalára! A Fővárosi Állat- és Növénykertnek 1866-ban Xantus János volt az első igazgatója. A világ 20. állatkertje volt. 368 állat volt benne, ma több mint 5000 van. Mintaként a Hamburgi Állatkert szolgált. 1912-ben készült el az elefántos kapu Neuschloss Kornél tervei szerint. Az állatházak közül többet Kós Károly és Zrumetzky Dezső tervezett.

A Pálmaház tervezésével a párizsi Eiffel céget bízták meg.

1909-1912 között épült az Afrika ház, a Makiház, az Elefántház, a Főkapu és a Madárház. 1945-1989 között épült a Bölényház, Zsiráfház és az Emberszabásúak háza. 1989 után épült a Xantus ház, a Szavanna istálló, a Dombház. Az útról is látható az Elefántház. Szecessziós stílusban tervezte Neuschloss Kornél 1912-ben. Látszik rajta az indiai és afrikai művészet hatása. A pécsi Zsolnay gyárban készültek a pirogránit díszítmények. Szépek a színes üvegablakok, zománcos csempék, eozinmázás állatábrázolások, melyek szintén a Zsolnay gyárban készültek. Az épülethez tartozik a minaret, mely 31 méter magas, mely kilátópontként is szolgált. Érdekes, hogy a törökök tiltakoztak megépítése ellen, mert szerintük semmi keresnivalója nincs az iszlám vallás fontos szimbólumának egy állatkertben.

Az elefántház közelében magasodik a nagy szikla.

Az Állatkert kerítése kő lábazatból, vakolt oszlopokból, kovácsoltvas rácsokból áll.

Az első bejárat 1885-ben épült. 1912-ben készült el Neuschloss Kornél tervei alapján a ma is látható kapu.

A központi kaputornyot elefántok őrzik. Köztük idomárjaik láthatók.

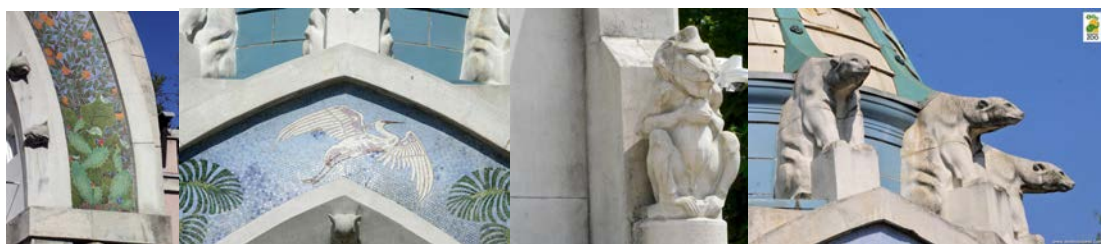
A 2 negyed köríves oldalszárny végén vannak a jegypénztárak. A körívek végén majmok szobra van. A cerkof majomfajta, a pávián rokona.

A főbejárat tornya Zsolnay kerámiával borított.

Maugsch Gyula készítette a szobrokat. A torony tetején vár.

A kovácsoltvas kapu trópusi hangulatot áraszt, a kapuívén mozaikot látunk.

Kaktusz, narancsfá, pálma van rajta. Az ív csúcsán kócsag vagy gólya. A kapu külső ívén kutya és bagoly fejeket látunk.

A kis földalatti építésekör, 1896-ban, két kis gyalogos átkelő híd épült a sínek felett. Egyiket már lebontották, a másik a Wünsch-híd, amit tervezőjéről, Wünsch Róbertről neveztek el, még áll. Ez volt Magyarország első vasbeton hídja. 10,6 méter távközü, 2 méter szélességben járható híd, 2006-ban újították fel.

Sétáljatok vissza a tó partján a Műkorcsolyapálya feletti hídhoz. A Városligeti-tó egy hármasszerkezetű, lebetonozott medrű mesterséges tó. Állatkert felőli része a Felső-tó, a Műjégpálya felőli része az Alsó-tó, hozzá tartozik a Mocsár-szigetet körülvevő várárok. Vize 60-70 cm mély. 1971 óta a Széchenyi fürdő elhasznált termál vize táplálja. Tavasztól őszig csónakázni lehet rajta.

A tó felett átvezető hídról, ha lejövünk, baloldalon látjuk Kós Károly /1883-1977/ emlékművét, 7 egymáshoz illesztett faoszlopot. Kármán László alkotása.

BAGOLYVÁR ÉTTEREM

Az Állatkert mellett áll a Bagolyvár étterem. Gundel Károly határozta el, hogy családi jellegű éttermet nyit az Állatkert látogatói számára. 1913-ban Zrumetzky Dezső tervei alapján épült. Rusztikus, gerendamennyezetes épület. Kós Károly stílusához illeszkedik. A házias koszt és a csapolt sör vonzotta a látogatókat. Az 1960-70-es években zárva volt. Ma a Gundel étteremhez tartozik. A modern cégér baglyot ábrázol. A cégéren: Restaurant Bagolyvár.

A kapu alakja a bagoly szárnyára emlékeztet. Elmegyünk a Gundel étterem gazdasági udvara előtt. A borvendéglő kovácsoltvas kapujához érünk. 1894-ben alapították a borvendéglőt.

GUNDEL ÉTTEREM

Álljunk meg a Gundel étteremmel szemben. A középső, kissé előre ugró részen, a földszinten 3 ablak van. Az emeleten 3 ikerablak. Jobb kezünkkel szemben különterem felirat van az ajtó mellett. Baloldalon Erzsébet királyné bálterem.

A két bejárat fölé kovácsoltvas és üveg esővédő tető borul. A tető félkör alakú. Az esővédő támasza 4-4 elemből áll.

A ház bal oldalán emléktábla látható. Latinovits Zoltán? /1931-1976/ itt született a magyar színjátszás legendás alakja.

A Gundel étterem első üzemeltetője Wampetics Ferenc volt 1894-1910 között. Idős kora miatt mondott le az étterem vezetéséről. 1910-től 1949-ig a Gundel család üzemeltette az éttermet, majd államosították. 1991-ben George Lang és Roland Lauder vásárolták meg az éttermet, 1992-től üzemel mai formájában. Tervezője Bauer Ervin.

A Gundel étterem főbejáratánál állunk. A kovácsoltvas kapu felett 9 harangvirágból álló díszet látunk. A felirat alatti virágfüzérbe fonva szőlő van.

SZÉPMŰVÉSZETI MÚZEUM

A Szépművészeti Múzeumhoz érünk. Létesítését ugyanaz a törvény mondta ki, amely a Hősök terét. Tervezője Schickedanz Albert és Herzog Fülöp. A múzeumot 1906-ban nyitották meg.

A múzeum szó jelentése: Museon, a múzsák kertje.

A főhomlokzaton a timpanonban a kentaurok és lapiták harcát ábrázolták, középen Apollon áll. A Kentaur Héra és Ixión nászából született, a Kentaur és a kancák nászából születtek a kentaurok, félig ember, félig ló alakú teremtmények. Pelión hegyén, Thesszáliában éltek. Peirithoosz, a lapita király meghívta őket lakodalmára, ahol túl sok bort ittak, el akarták rabolni vendéglátójuk menyasszonyát és a többi meghívott feleségét. Az ünnep vérontássá változott. Kitört a kentaurok és lapiták közötti háború, aminek végén a megmaradt kentaurokat elűzték Thesszáliából. Apollón Zeusz fia, a jóslatok istene, a kilenc múzsa vezetője, a fény istene. A Múzeum homlokzata az Olimpiai Zeusz templom homlokzatát utánozza.

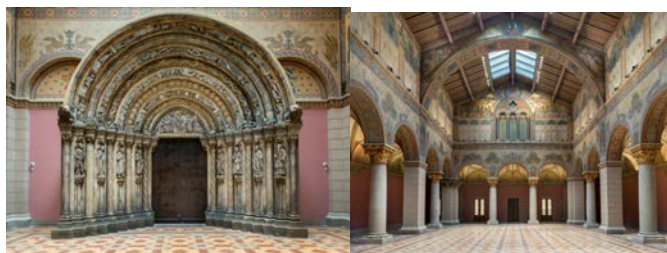

A belső termek a különböző korok stílusait tükrözik. Állandó kiállítások: egyiptomi gyűjtemény, görög-római gyűjtemény, régi képtár, modern képtár, modern külföldi szoborgyűjtemény, grafikai gyűjtemény stb. Látunk még jobbról és balról 1-1 összekötő és 1-1 alacsonyabb timpanonnal díszített részt. A középső rész timpanonjában Apollón áll középen. A timpanonban 22 alak van. 2 fekvő alak van a csücskökben.

Két lapita harcos áll Apollón mellett. A jobb oldali harcos jobb kezében fegyver van. A baloldali harcos keze háta mögött lendületet vesz, hogy lesújtson ellenfelére. Meg akarja megölni az előtte álló kentaurt, mert elrabolt egy lányt. A lépcső előtt kovácsoltvas kerítés van. A kerítés oszlopai lándzsára emlékeztetnek.

A Liget Budapest Projekt keretében újjalt meg a román csarnok.

DÓZSA GYÖRGY ÚT

Az 56-osok tere a volt Felvonulás tér az Ajtósi Dürer sor, a Városliget és a Műcsarnok által határolt terület, a Dózsa György út kiöblösödő sávja.

Az 1956-os forradalom 50. évfordulója alkalmából avatták itt fel az Ötvenhatos emlékművet a Sztálin szobor helyén. Az oszlopok 56 fokos szöget zárnak be. A rozsdás oszlopokból és krómozott ékből álló emlékmű a forradalom résztvevőinek egyégyé kovácsolódását hívatott kifejezni. Az összefogás erejét, dinamizmusát, a nemzeti egyetértést a lendületesen magasba szökő ék alakú képződmény jeleníti meg. 206 vasoszlopból áll, melyek egyre sűrűsödnek, az oszlopok rusztikusan rozsdásodnak. A tér 40 méter sugarú félkör alakú, 23x23 cm nagyságú kockakövel burkolták. Mellette áll a zászlótartó rúd, a lyukas 56-os zászlóval. Az emlékmű alkotói az I-Y csoport, György Katalin, Horváth Csaba, Papp Tamás, Emődi-Kiss Tamás.

A lyukas zászló alatt felirat.

A Liget Budapest Projekt keretében megújul a Városliget. Már megépült a Szépművészeti Múzeumban a román csarnok, megépült a Magyar Zene Háza, a Néprajzi Múzeum.

2017-ben felépült az Állatkerttel szemben a pavilonsor az 1870-es Feszl Frigyes terv szerint.

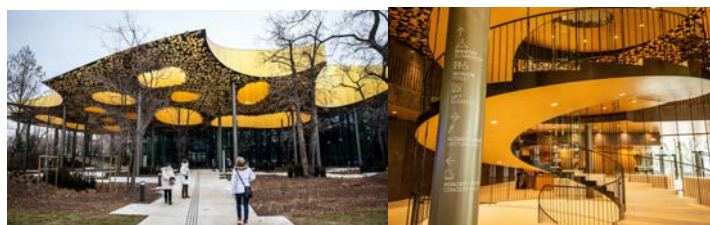
A mozgás szerelmeseinek megépült a futótér, sportpályák, a séta utak. Több játszótér épült, legnépszerűbb a 13000 négyzetméteres Városligeti Nagyjátszótér. Megtalálható benne sok csúszda, körhinták, forgójátékok, homokozók, rugós játékok, köteles mászó komplexum, 10 trambulín, patak zsilipekkel és vizes játékok. Legnépszerűbb a hőlégballon gömbjébe való felmászás.

A Magyar Zene Háza 2018-2022 között épült Sou Fujimoto japán építész tervei alapján.

Organikusan hullámzó, lyukakkal áttört tetőszerkezet, hatalmas üvegfalak jellemzik. A tető hullámaival a hang rezdülései inspiráltak. 100 darab egyedi formájú lyukat számolhatunk meg. Ezek a természetes fényt engedik be az épületbe. Fény kutaknak nevezik őket. A park szintjén a mennyezet faleveleket mintázó aranylő felület, mintha egy fa lombkoronái alatt sétálnánk. A koncert terem ablakain át láthatjuk a természetet.

Az első szinten van a Hang Dom, ahol 360 fokos vetítéssel ismerkedhetünk tájakkal és képzőművészeti alkotásokkal. A házon kívül található a szabadtéri színpad és a zenei játszótér, ahol a gyerekek dobolhatnak is.

A Néprajzi Múzeum Ferencz Marcel a Napur Architect vezetője tervei alapján készült 2017-2022 között. 2 egymásba fonódó domboldalt idéz. A homlokzaton közel félmillió pixelből álló díszítés. A formák magyar és nemzetközi néprajzi motívumok kortárs ötvözeteként születtek meg. A kis kockákat robot helyezte be azokba a lézervágott rácsokba, melyekből több mint 2000 darabot rögzítettek az épületre. A Hősök tere felőli bejáraton a Látogatóközpontba jutunk, óriás makett látható Budapest aranykoráról, vár a látogatókra Kerámiatér és interaktív tárlatok. A látogatók élvezik a kilátást a 7000 négyzetméteres tetőkertről.

A Dózsa György út másik oldalán egy modern irodaépületet látunk. Tervezője Erik van Egeraat holland építész volt, 2002-ben. Homlokzata kifelé dől, 3 egységből áll, függőleges csíkok osztják a felületét. Dülöngélő épületnek nevezik. A tervező a ligeti fák állandóan változó világát hűen tükrözi a mű.

A ligetben működik a Ballon kilátó utazási lehetőség, a levegőbe emelkedve meg lehet csodálni a kilátást a városra. A hőlégballonozás a ligetben több mint 120 éve indult. A kosárban 30 utas utazhat. A hélium gázzal töltött léghajó 150 méter magasra emelkedik. Olyan, mint egy szabadtéri lift, nem hagyja el a le- és felszállóhelyet, a Mimóza dombbot. 5 perc alatt éri el a 150 méteres magasságot, ugyanennyi idő alatt tér vissza a földre. 6 éves kortól lehet utazni rajta.

A ligettel szemben van a Vakok és Gyengén látók Általános Iskolája, Hermina út 21-ben.

A XIX. század végén jött létre a Vakok Intézete. Az épület 1899-1904 között épült. Tervezői Baumgartner Sándor /1864-1928/ és Herczegh Zsigmond 1848-1914/ voltak. Lechner Ödönt követve szecessziós stílusban készült el az iskola. Meghatározó motívum az ablakokat keretező és a sík homlokzati felületeket tagoló téglaszalag. Szép a kovácsoltvas kerítés.

